

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 14.12.2011
COM(2011) 878 окончателен

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА, ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И
ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ**

**Доклад за прилагането и въздействието на Директивата относно правото на
препродажба (2001/84/ЕС)**

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	Въведение	3
1.1.	Цели на директивата	3
1.2.	Цел на настоящия доклад	3
1.3.	Процедурни въпроси и консултации със заинтересовани страни	4
2.	Въздействие на директивата	4
2.1.	Контекст — световният пазар на изкуство	4
2.2.	Конкурентоспособност на пазара на модерно и съвременно изкуство в ЕС във връзка със съответните пазари, които не прилагат правото на възнаграждение при препродажба	5
2.2.1.	Аукционни продажби на произведения на живи автори	5
2.2.2.	Аукционни продажби на починали автори	6
2.3.	Въздействие върху вътрешния пазар	7
2.3.1.	Аукционни продажби на произведения на живи и починали автори	7
2.3.2.	Промени в общия пазарен дял	8
2.4.	Фактори, засягащи развитието на пазарите на изкуство	8
2.4.1.	Мобилност в диапазона на високите цени	8
2.4.2.	Административна тежест в диапазона на ниските цени	9
3.	Свързани с изпълнението проблеми на национално ниво	9
3.1.	Проценти на възнаграждение	9
3.2.	Условия за управление	9
3.2.1.	Разходи за управление	10
3.2.2.	Разходи за организациите за колективно управление	10
3.2.3.	„Каскаден ефект“	11
4.	Въздействие върху авторите	11
4.1.	Печалби и разходи за авторите	11
5.	Заклучения	12
5.1.	Конкурентоспособност на европейските пазари	12
	Приложение 1	14

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1.1. Цели на директивата

Директивата относно правото на препродажба (2001/84/ЕО от 27 септември 2001 г.) (наричана по-нататък „директивата“) е замислена с оглед на две основни цели: от една страна, „да осигури на авторите на графични или пластични произведения на изкуството дял в икономическия успех на техните творби“¹, и от друга страна, да хармонизира прилагането на това право в ЕС. Приема се, че „Прилагането или неприлагането на това право има значително въздействие върху конкурентната среда във вътрешния пазар, тъй като съществуването или отсъствието на задължение за плащане въз основа на правото на препродажба е елемент, който трябва да се вземе под внимание от всяко лице, което желае да продаде произведение на изкуството. Ето защо това право е фактор, който допринася за създаването на нарушения на конкуренцията, както и на изместване на продажбите в Общността.“²

В съответствие с тези цели директивата насърчава хармонизирането на материалноправните условия за прилагане на правото на възнаграждение при препродажба: i) допустимост и продължителност на защитата; ii) категории произведения на изкуството, за които се прилага правото на възнаграждение при препродажба; iii) актове, които следва да бъдат обхванати, а именно всички актове, в които участват търговци на произведения на изкуството; iv) приложими проценти на възнаграждение за определени ценови диапазони; v) максимален праг за минимална цена на препродажба, при която възниква правото (3 000 EUR); и vi) разпоредби относно граждани на трети страни, които имат право да получават възнаграждение. директивата е в сила от 1 януари 2006 г.

Към момента на приемането на директивата 4 от тогава 15-те държави-членки не прилагат правото на възнаграждение при препродажба в националното законодателство: Австрия, Ирландия, Нидерландия и Обединеното кралство. Тези държави-членки са разполагали с преходен период до 1 януари 2010 г., по време на който са могли да решат да не прилагат правото на възнаграждение при препродажба по отношение на произведенията на починали автори, за които може да се прилага правото. Тези държави-членки, както и Малта, се възползваха от тази разпоредба и от възможността за удължаване на периода на дерогация с още 2 години. Тази дерогация изтича на 1 януари 2012 г., като към тази дата директивата трябва да се прилага в пълна степен във всички държави-членки.

1.2. Цел на настоящия доклад

Член 11 от директивата предвижда Комисията да представи на Европейския парламент, Съвета и Икономическия и социален комитет доклад за изпълнението и действието на директивата. Настоящият доклад отговаря на това изискване. В съответствие с разпоредбите на член 11 настоящият доклад разглежда по-специално въздействието на директивата върху вътрешния пазар и резултата от въвеждането на правото на възнаграждение при препродажба в тези държави-членки, които не са прилагали това

¹ Съображение 3 от директивата.

² Съображение 9 от директивата.

право на национално ниво преди влизането в сила на тази директива. В него се отделя особено внимание на позицията на Общността във връзка със съответните пазари, които не прилагат правото на възнаграждение при препродажба, оценява се ролята на директивата за насърчаване на творческия процес на хората на изкуството и се прави преглед на ситуацията във връзка с условията за управление в държавите-членки.

1.3. Процедурни въпроси и консултации със заинтересовани страни

При подготовката на настоящия доклад Комисията проведе широки публични консултации по всички ключови въпроси, посочени в член 11, включително поиска информация от държавите-членки.

Бяха получени 503 отговора за публикуване. По-голямата част от тях (422) бяха от граждани — правоприемници на автори (248, предимно от Франция и от Италия) и от автори (174, предимно от Франция и от Обединеното кралство). Бяха получени отговори и от специалисти на пазара на произведения на изкуството (48), организации за колективно управление, търговски асоциации на автори и някои публични органи.

2. ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ДИРЕКТИВАТА

2.1. Контекст — световният пазар на изкуство

Световният пазар на изкуство и антики, в това число изящното, а също и декоративното изкуство, е на стойност 43 милиарда EUR през 2010 г., когато отново достига нивото си от 2008 г. след година на „криза“ през 2009 г. (когато продажбите се свиват до 28 милиарда EUR)³.

ЕС има 37 % общ пазарен дял в стойностно изражение за 2010 г., следван от САЩ (34 %) и Китай (23 %)⁴. Най-изявената тенденция на световния пазар на изкуство и антики през последните шест години е рязкото увеличаване на пазарния дял на Китай от 5 % през 2006 г. и свързаното с това намаляване на пазарните дялове на САЩ и на ЕС (вж. фигура 1 в приложение 1).

Продажбите на пазара на изкуство и антики нарастват с 13 % до 35 милиона сделки през 2010 г. Общите продажби се разделят между аукционните къщи (49 % през 2010 г.) и търговците (51 %). През 2010 г. аукционните продажби общо достигат стойност от близо 21 милиарда EUR, а аукционните продажби на произведения на **изящното изкуство**⁵ достигат стойност от близо 7 милиарда EUR. Вж. таблица 1 в приложението.

Като цяло пазарът на изкуство и антики има съществен принос към световната икономика не само по отношение на оборота, но и по отношение на подкрепяните от него стопански дейности, заетостта и уменията, които пряко или непряко създава. Според оценка на Arts Economics през 2010 г. в света има около 400 000 регистрирани предприятия (аукционни къщи, търговци), а в ЕС — над 59 000 предприятия, от които 4 000 аукционни къщи и 55 000 търговски предприятия, в които работят близо 270 000

³ Всички данни са основани на информация от Arts Economics с данни от Artnet.

⁴ Предоставените от Arts Economics данни за пазарния дял на Китай на пазара на изкуство и антики включват континенталната част на Китай, Хонконг, Макао и Тайван.

⁵ Т.е. без декоративното изкуство.

души и които поддържат, по умерени оценки, над 110 000 работни места в областта на допълнителните и спомагателни услуги, използвани пряко при търговията с произведения на изкуството.

2.2. Конкурентоспособност на пазара на модерно и съвременно изкуство в ЕС във връзка със съответните пазари, които не прилагат правото на възнаграждение при препродажба

Правото на възнаграждение при препродажба засяга пряко само търговията с произведения на съвременно и модерно изящно изкуство, с други думи произведения на живи автори от ЕС или на автори от ЕС, починали преди не повече от 70 години от датата на продажбата. Произведенията, които са предмет на правото на възнаграждение при препродажба, в световен план са генерирали близо 2,1 милиарда EUR от аукционни продажби през 2010 г. В ЕС на тези произведения се пада 50 % от стойността на аукционните продажби на произведения на изящното изкуство през 2010 г.⁶ в сравнение с 35 % от продажбите в САЩ, 25 % в Швейцария и 3 % от продажбите в останалата част от света. Вж. таблица 1 в приложението.

2.2.1. Аукционни продажби на произведения на живи автори

Световните аукционни продажби на произведения на всички живи автори през 2010 г. възлизат на около 1 милиард EUR, като близо една трета от тези продажби са осъществени в ЕС. Световните аукционни продажби на произведения на живи автори от ЕС възлизат на една трета от стойността на продажбите на живи автори през 2010 г. (340 милиона EUR)⁷.

Аукционните продажби на произведения на изящното изкуство на всички живи автори нарастват в стойностно отношение със 136 % за периода 2005—2010 г. Ръстът в САЩ и в ЕС (съответно 60 % и 92 %) е под средния, докато Швейцария и Китай отбелязват висок ръст от съответно 334 % и 646 %⁸.

Общият пазарен дял на ЕС от аукционни продажби на произведения на живи автори за периода 2005—2010 г. намалява от 37 % на 30 %, основно в резултат на спада на пазарния дял на Обединеното кралство от 27 % на 20 %. В същото време пазарният дял на САЩ намалява от 54 % на 37 %, докато този на Китай се увеличава от 8 % на 24 %. Пазарният дял на Швейцария отбелязва леко увеличение от 0,3 % на 0,5 %.

⁶ Данните относно аукционните продажби на произведения на изящното изкуство тук са използвани като първоначална основа за обсъждане на движенията на световните пазари на произведения на изкуството, като се има предвид че продажбите се вписват в публични регистри, а периодът 2005-2010 г. е разглеждан с оглед на влизането в сила на директивата на 1 януари 2006 г. Подробни данни за произведенията, които са предмет на правото на препродажба, са налице само за периода 2008-2010 г.

⁷ За разлика от други пазари, на които аукционните продажби могат да бъдат разпределени равномерно, много от живите автори продават своите произведения преди всичко чрез търговци и в по-малка степен на аукциони. Продажбите на търговци могат да са относително по-високи в този сектор и тяхната стойност се оценява като двойно по-голяма от тази на аукционните продажби.

⁸ Сравненията трябва да се разглеждат предпазливо, като се има предвид например големия интерес в Китай към традиционно китайско изкуство.

ЕС бележи допълнителен спад в пазарния си дял в продажбите на произведения на живи автори от ЕС през периода 2008—2010 г.⁹ Този спад следва високия пазарен дял на Обединеното кралство от 62 % през 2008 г., 3 години след влизането в сила на Директивата относно правото на препродажба. В същото време пазарният дял на САЩ е нараснал с 5 процентни пункта до 28 %, а някои държави-членки, въвели през 2006 г. правото на възнаграждение при препродажба за живи автори от ЕС, също отбелязват ръст в пазарните си дялове за този период (Австрия, Нидерландия, Италия¹⁰). Вж. таблица 1. Както става ясно от наличните данни за по-дълъг период, пазарният дял на ЕС при произведенията на живи автори от ЕС е нараснал от 60 % през 2002 г. на 66 % през 2010 г., а пазарният дял на Обединеното кралство — от 40 % на 42 %.

В светлината на по-мощните движения на пазарите на съвременно изкуство и изобщо на пазарите на изкуство днес не са налице достатъчно данни, които да позволяват заключението, че намаляването на пазарния дял на ЕС за произведения на живи автори за въпросния период може да е директно следствие от хармонизирането на правото на възнаграждение при препродажба през 2006 г. (вж. още в раздел 2.4 по-долу).

2.2.2. Аукционни продажби на починали автори

Световните аукционни продажби на произведения на „модерното“ изящно изкуство (от автори, родени между 1875 г. и 1945 г.) възлизат на близо 3,5 милиарда EUR през 2010 г. „Пазарът на наследени произведения“ в ЕС (произведения на автори, починали преди не повече от 70 години от датата на продажбата) възлиза на 1 милиард EUR от тази сума.

Общо пазарът бележи ръст от 126 % за периода 2005—2010 г. Продажбите в Швейцария, САЩ и ЕС нарастват съответно с 25 %, 69 % и 85 % спрямо изключително високия ръст от над 1 300 % в Китай. ЕС бележи спад в общия пазарен дял отново до голяма степен в резултат от намаляването на пазарния дял на Обединеното кралство (от 27 % на 20 %), като спад се наблюдава също в САЩ и Швейцария. Пазарният дял на Китай се увеличава рязко от 4 % на 23 %.

Колкото до „пазара на наследени произведения“ в ЕС, следва да се отбележи, че пазарният дял на Обединеното кралство намалява с 5 процентни пункта до 37 % за периода 2008—2010 г. при неприлагане на правото на възнаграждение при препродажба по отношение на „пазара на наследени произведения“ (действително пазарният дял на Обединеното кралство намалява значително на по-широкия пазар на произведения на починали автори за същия период — от 34 % на 20 %). Пазарният дял на САЩ се увеличава с 5 процентни пункта за същия период, а пазарните дялове на други държави-членки на ЕС (независимо дали прилагат или не правото за наследници) остават стабилни. Към момента не се наблюдава ясна тенденция, която да сочи, че държавите-членки, в които не се изплаща възнаграждение върху произведенията на починали автори, са постигнали по-високи показатели за периода от държавите, в които се изплаща такова възнаграждение. Вж. таблица 1 в приложението.

⁹ Тези данни следва да се разглеждат предпазливо: те не обхващат периода преди и след хармонизирането на правото на препродажба. Също така периодът 2008-2010 г. е безпрецедентен период на бум и спад.

¹⁰ Италия започна да прилага правото на възнаграждение при препродажба на практика през 2006 г.

2.3. Въздействие върху вътрешния пазар

Предвид очакването, че нехармонизираното прилагане на правото на възнаграждение при препродажба е допринесло за „изместване на продажбите“ в ЕС, Комисията си постави за задача да установи дали е имало отклоняване на търговията от държавите-членки, въвели правото на възнаграждение при препродажба за произведенията на живи автори за първи път през 2006 г., към други държави-членки, а също така, дали държавите-членки, които се ползват от дерогация до 1 януари 2012 г., са имали сравнително предимство в продажбите на произведения на починали автори. Комисията анализира наличните групи данни за периода 2005—2010 г.

2.3.1. Аукционни продажби на произведения на живи и починали автори

Пазарите на изкуство в рамките на ЕС се различават по вид и организация. Например, докато Обединеното кралство има най-високия по отношение на стойността пазарен дял в ЕС на аукционни продажби на произведения, за които се прилага правото на възнаграждение при препродажба (64 % през 2010 г.), следвано от Франция (12 %) и Германия (5 %), най-големият обем на сделките е във Франция (26 %) ¹¹.

Общо през 2010 г. правото на възнаграждение при препродажба е било приложимо към близо 65 000 аукционни сделки, от които приблизително две трети са продажби на произведения на починали автори, а една трета — на живи автори. Вж. таблица 1 в приложението.

Като се имат предвид стойността и обемът на аукционните продажби на произведения на живи автори за периода 2005—2010 г., не е възможно да се изведе ясна тенденция, която да показва, че в ЕС е имало системно отклоняване на търговията от държавите-членки, въвели през 2006 г. правото по отношение на живите автори.

Пазарният дял на Обединеното кралство от продажбите на произведения на живи и на починали автори е намалял в сравнение с 2005 г. Също така между 2008 г. и 2010 г. пазарният дял на Обединеното кралство в рамките на ЕС за произведения на живи автори, за които се прилага правото на възнаграждение при препродажба, намалява, независимо че пазарният дял на Обединеното кралство достига върхова стойност от 61 % през 2008 г., тоест три години след влизането в сила на директивата. Същевременно други държави-членки, въвели за първи път правото на възнаграждение при препродажба (Австрия, Нидерландия и Италия), също отчитат нарастване на пазарния си дял за сметка на Обединеното кралство през този период. Следва да се отбележи също намаляването на пазарния дял на Обединеното кралство в рамките на ЕС за произведения на починали автори за периодите 2005—2010 г. и 2008—2010 г. От държавите-членки, които прилагат правото на възнаграждение при препродажба, както Франция, така и Германия отбелязват ръст в пазарния си дял за периода 2008—2010 г. по отношение на продажбите на произведения на живи автори от ЕС (съответно от 5 % на 7 % и от 3 % на 4 %), докато делът на останалите държави от ЕС се запазва на стабилно ниво от 2 %. По отношение на продажбите на произведения на починали автори пазарните дялове остават стабилни. Вж. таблица 1 в приложението.

¹¹ Високата стойност на продажбите в Обединено кралство се дължи на малък брой продажби на много високи цени. Например през 2010 г. 54% от стойността на пазара на изкуство е създадена в ценовия обхват от 2 милиона EUR (който представлява едва 0,5% от сделките).

2.3.2. Промени в общия пазарен дял

Също така, като се имат предвид пазарните дялове като цяло (не само по отношение на аукционите) за периода 2005—2010 г., не е възможно да се изведат ясни тенденции. Делът на Австрия, Нидерландия и Италия на пазара на ЕС за произведения на живи автори отбелязва лек ръст, докато делът на Обединеното кралство значително намалява в съответствие с общото свиване на пазара в тази държава.

Промените в пазарните дялове при търговията с произведения на починали автори са също така нееднородни. Пазарният дял на Обединеното кралство намалява в същата степен като общото свиване на пазара; пазарните дялове на Германия и Нидерландия бележат лек спад, а тези на Франция, Австрия и Италия нарастват.

2.4. Фактори, засягащи развитието на пазарите на изкуство

Редица заинтересовани страни изтъкват, че характеристиките на различните пазари на изкуство, тяхното развитие и относителна конкурентоспособност зависят от широк диапазон от фактори. Данъчните системи в по-общ план, включително прилагането на ДДС, могат да изиграят съществена роля. В ЕС ставките на ДДС варират широко — от 15 % до 25 %. Посочени са и размери на комисионите и разходите за управление, включително свързаните с управлението на правото на възнаграждение при препродажба.

Съществуват и други аспекти, които оказват влияние. Пазарите на изкуство са подвластни на промени във вкуса и във възприятието за инвестиционната стойност на изкуството. В този контекст наличието на опит, специализацията на дадения пазар, доверието и контактите запазват своето значение. Промените в световното разпределение на богатството могат да имат отношение, както свидетелства по-специално възходът на китайските пазари на изкуство. В същото време се посочва и фактор като мобилността на пазара на изкуство, включително нарастващата привлекателност на национални и международни изложения за изкуство в сектора на търговците.

2.4.1. Мобилност в диапазона на високите цени

Световният пазар на изкуство се характеризира и с няколко „световни пазарни платформи“, на които се купува и продава изкуството с най-висока стойност — над 50 000 EUR. Тези платформи, които притежават най-големия дял от продажбите във високите ценови диапазони, включват САЩ, Китай и Обединеното кралство. За това говорят по-високите продажни цени спрямо средните нива в тези страни (вж. фигура 2 в приложението) и фактът, че малък брой продажби осигуряват висок процент от стойността на сделките.

Много респонденти отбелязват, че продажбите на произведения с високи цени по-често са изложени на международен конкурентен натиск, а свързаните с такива продажби разходи могат да подтикнат продавачите да отклонят продажбите към пазари, на които общите разходи по сделката са по-ниски, дори като се вземат предвид транспортните разходи¹². В тази насока аукционните къщи са регистрирали случаи с клиенти, избрали

¹² Вж. например „The impact of artist resale rights on the art market in the UK“, Toby Froschauer, януари 2008 г.

да преместят продажбите в Ню Йорк, и посочват правото на възнаграждение при препродажба като свързан с разходите фактор за това решение. Секторът на търговците отбелязва тенденция за изместване на сделките към някои от разрастващите се международни изложения за изкуство, като посочва „Арт Базел“ за пример в това отношение. В обобщение, продавачите правят рационалния избор да се преместят и да осъществяват стопанска дейност на пазари, на които сделките ще са най-печеливши, а правото на възнаграждение при препродажба е един от факторите, които играят роля при избора на мястото на продажби.

2.4.2. Административна тежест в диапазона на ниските цени

Основният обем от търговията се осъществява в далеч по-голяма степен в пазарния сегмент на ниските цени, а именно, на предимно „вътрешни“ пазари, където тенденцията е за голям обем от сделки с ниска стойност. Такива пазари могат да бъдат национални или да функционират успоредно с международни пазари (пример за това е Лондон), като обикновено се основават на голям обем продажби с по-ниска стойност, като предметът им в повечето случаи е с местен произход и в по-голямата си част се осъществяват с местни купувачи (вж. фигура 3 в приложението). Следва да се отбележи, че тези пазари обикновено са доминирани от по-малки предприятия, уязвими по отношение на регулаторни тежести, които увеличават разходите им. Този аспект се разглежда по-подробно в раздел 3 по-долу.

3. СВЪРЗАНИ С ИЗПЪЛНЕНИЕТО ПРОБЛЕМИ НА НАЦИОНАЛНО НИВО

3.1. Проценти на възнаграждение

В центъра на директивата е залегнало хармонизирането на приложимите проценти на възнаграждение в пет определени ценови диапазона, насочено към уеднаквяване на прилагането на правото на възнаграждение при препродажба, доколкото различията нарушават условията на конкуренция на вътрешния пазар. Нито една от заинтересованите страни не е направила предложение за изменение на ценовите диапазони и на процентите на възнаграждение, или за отмяна на възможността за прилагане на ставка от 5 % за продажби на стойност до 5 000 EUR.

От гледна точка на минималния праг за прилагане на правото на възнаграждение при препродажба сумите варират между 15 EUR и 3 000 EUR. Не са представени доказателства, които да сочат, че вариациите на национално ниво са оказали отрицателно въздействие върху търговията в рамките на ЕС.

3.2. Условия за управление

директивата дава възможност на държавите-членки да предвиждат задължително или незадължително колективно управление на възнаграждението съгласно правото на възнаграждение при препродажба. Докато повечето от държавите-членки предвиждат задължително колективно управление на правото на възнаграждение при препродажба, значителен брой са избрали незадължително колективно управление. Заинтересованите страни не поставят под въпрос обхвата на различните подходи за колективно управление на правата.

Извън това директивата не съдържа разпоредби във връзка с прилагането и управлението на правото. Съществуват значителни различия между националните

системи, които водят до разлики в подхода и в разходите за управление, както за специалистите на пазара на изкуство, така и за организациите за колективно управление на правото на възнаграждение при препродажба.

3.2.1. Разходи за управление

Повечето от специалистите на пазара на изкуство поставят въпроса за разходите за управление. Посочва се, че по-специално МСП, които обикновено имат по-висок пазарен дял от гледна точка на обема, отколкото в стойностно изражение, биха били ошетени от по-високия размер на разходите за управление, каквито се пораждат при всяка сделка. Във връзка с това трябва да се отбележи, че само през 2010 г. са осъществени над 65 000 аукционни продажби, към които се прилага правото на възнаграждение при препродажба. Счита се, че разходите за управление на правото са до 50 EUR на сделка. Това са предимно разходи за персонал, свързани с i) определяне на авторите, които отговарят на условията; ii) определяне и откриване на наследници и други правоприменици; iii) обработване на пропуски и възстановявания; към това се добавят и разходи за информационни технологии.

Най-същественият фактор изглежда е установяването на авторите, които отговарят на условията. Докато организациите за колективно управление в някои държави-членки поддържат изрядни регистри, други не поддържат такива данни или не ги предоставят по ефективен начин. Някои организации за колективно управление публикуват списъци на правоприменици, които са сключили договор с тях и имат право да получават възнаграждения съгласно правото на възнаграждение при препродажба. В държавите-членки, в които регистрирането на автора в организация за колективно управление е предварително условие за изплащането на възнаграждение съгласно правото на възнаграждение при препродажба, организациите за колективно управление са в състояние да предоставят пълен списък на потенциални получатели.

В случаите, в които организациите за колективно управление не предоставят систематизирана и изчерпателна информация, специалистите на пазара на изкуство изглежда трябва сами да установяват авторите. По отношение на трансграничната наличност и достъпност на регистри за допустимост картината е разнородна.

Поддържането на изчерпателни и предоставящи възможности за търсене регистри на автори, за които може да се приложи правото на възнаграждение при препродажба, е посочено като основно изискване за намаляване на разходите за управление, свързани с правото на възнаграждение при препродажба. Друг подход може да бъде използването на система за незадължително и опростено плащане на еднократна сума. В една от държавите-членки като основни елементи за осигуряване на ефективно управление на правото се посочват междубраншово споразумение (титуляри на правата, индустрия) за прилагането на правото и сътрудничество за разработване на съвместими информационни системи.

3.2.2. Разходи за организациите за колективно управление

Организациите за колективно управление посочват, че разходите за управление са между 10 % и 20 % от събраните възнаграждения. Разходите за управление на организациите за колективно управление обикновено се приспадат преди разпределянето на възнагражденията и следователно се поемат от получателите.

В държавите-членки, в които организациите за колективно управление могат да събират възнаграждения съгласно правото на възнаграждение при препродажба само на основата на индивидуални мандати, обикновено всички събрани възнаграждения могат да бъдат разпределени. В държавите-членки с други системи понякога получателите не могат да бъдат открити. В такива случаи до 5 % от събраните възнаграждения не се разпределят.

3.2.3. „Каскаден ефект“

Търговците на произведения на изкуството критикуват и така наречения „каскаден ефект“ на правото на възнаграждение при препродажба, който се изразява в това, че за всяка сделка следва да се плащат възнаграждения, които за разлика от ДДС не могат да бъдат връщани за сделки между търговци. Правото на възнаграждение при препродажба има кумулативен ефект върху неколнократно препродадени произведения на изкуството. В държавите-членки, в които не само продавачът, но и купувачът може да бъде задължен да плаща възнаграждението, търговец на произведения на изкуството, участващ в две последователни сделки, може да плати два пъти поред възнаграждението за едно и също произведение на изкуството (първо като купувач, а след това като продавач).

4. ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ АВТОРИТЕ

4.1. Печалби и разходи за авторите

Комисията отправи към организациите за колективно управление, отговарящи за събиране и разпределяне на възнаграждението съгласно правото на възнаграждение при препродажба, искане за информация относно а) броя на авторите, възползвали се от правото ежегодно между 2005 г. и 2010 г.; и б) разпределените суми. Десет организации за колективно управление бяха в състояние да предоставят тази информация, като по този начин са обхванати 10 от 27 държави-членки¹³. Вж. обобщението в таблица 3 в приложението. В тези 10 държави-членки през 2010 г. са разпределени около 14 милиона EUR възнаграждения между 6 631 автори и техните наследници, което е стабилен показател в сравнение с разпределените през 2007 г. 14,4 милиона EUR възнаграждения между 7 107 автори и техните наследници. Близко половината от възнагражденията са събрани само във Франция. Организациите за колективно управление в четири държави-членки (Белгия, Дания, Франция и Словакия) бяха в състояние да представят разбивка на разпределението между живи и починали автори за периода 2006—2010 г. В тези четири държави-членки 22 % от възнагражденията в стойностно изражение и 41 % от възнагражденията, измерени като обем, са разпределени между живи автори през този период.

Тези данни са подкрепени убедително от проведеното от Arts Economics проучване. През 2010 г. аукционните продажби, към които може да бъде приложено правото на възнаграждение при препродажба, обхващат произведения от над 5 000 живи автори,

¹³ Някои организации за колективно управление предоставиха данни за размера на разпределените възнаграждения, но не и за броя на получилите ги автори; други посочиха обща сума, но не и данни по години; една от организациите посочи броя на получилите възнаграждения автори, но не и на каква стойност. Дружествата в осем държави-членки не бяха в състояние да предоставят каквато и да било информация.

като броят на сключените сделки достига 19 000, а стойността — 225 милиона EUR. Много по-голяма част от продажбите, към които може да бъде приложено правото на възнаграждение при препродажба, се отнася до наследници на автори, като това са 82 % от тези продажби в стойностно изражение, 71 % от гледна точка на обема и 63 % по отношение на получателите (вж. таблица 4 в приложението).

45 % от живите автори, към продажбите на чиито произведения може да бъде приложено правото на възнаграждение при препродажба през 2010 г. (2 271), попадат в ценовия диапазон до 3 000 EUR, което означава, че сумата на възнаграждението е до 150 EUR. Други 39 % попадат в ценовия диапазон до 50 000 EUR, при което възнаграждението е до 2 030 EUR. Огромното мнозинство от автори и правоприменници, участвали в консултациите, приветстват системата на правото на възнаграждение при препродажба като значима както във финансово отношение, така и по отношение на признанието. Някои организации за колективно управление също поддържат системи, в които съществува удържа за културни цели (10 % от прихода от правото на възнаграждение при препродажба), която се използва специално за подкрепа на млади автори. Организациите за колективно управление в някои държави-членки изразяват съжаление, че хармонизирането на приложимите проценти съгласно Директивата относно правото на препродажба е довело до по-ниски проценти на възнаграждения, отколкото е било посочено в националното законодателство преди въвеждането на прага от 12 500 EUR, и намаляваща стойност на възнаграждението, например в Германия, където по-рано се е прилагала фиксирана ставка от 5 % за всички продажби.

5. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

5.1. Конкурентоспособност на европейските пазари

Не е възможно да се установи ясна зависимост между намаления дял на ЕС на световния пазар за модерно и съвременно изкуство и хармонизирането на разпоредбите във връзка с прилагането на правото на възнаграждение при препродажба в ЕС от 1 януари 2006 г. Също така към момента не е възможно да се изведат ясни тенденции, които да свидетелстват за системно отклоняване на търговията в ЕС от държавите-членки, въвели това право за живи автори през 2006 г. Независимо от това очевидно е налице натиск върху европейските пазари на изкуство във всички ценови диапазони и в секторите както на аукционите, така и на търговците; следва да се припомни, че обхватът на прилагане на правото на възнаграждение при препродажба ще бъде съществено разширен след изтичането на дерогацията за произведения на починали автори на 1 януари 2012 г.

В същото време качеството на управлението на правото на възнаграждение при препродажба изглежда варира съществено в ЕС, като поражда разходи както за специалистите на пазара на изкуство, така и за авторите. Тежестта може да бъде особено висока за онези от тях, които се намират в пазарния сегмент на ниските цени и съответно са по-дълбоко засегнати от разходите за управление на правото. Комисията освен това признава, че в някои държави-членки неефективното управление на правото на възнаграждение при препродажба представлява немаловажна тежест за специалистите на пазара на изкуство и може също така да доведе до ненужно високи отчисления от възнагражденията, дължими на авторите и на техните правоприменници.

- В светлината на икономическата значимост на сектора Комисията смята, че развитието на пазара трябва да бъде проследявано. Комисията ще започне нова процедура за доклад и ще представи резултатите от нея през 2014 г.
- Комисията също ще продължи да изпълнява своя ангажимент да убеждава трети страни да прилагат правото на възнаграждение при препродажба.
- Предвид обема на сделките, към които може да се прилага правото на възнаграждение при препродажба, Европейската комисия също така смята, че ще бъде полезно да се организира обмен на добри практики на европейско ниво с оглед на управлението и намаляването до минимум на разходите за управление във всички държави-членки. За тази цел тя възнамерява да установи диалог между заинтересованите страни, чиято задача ще бъде да предложи препоръки за усъвършенстване на системата за събиране и разпределение на възнаграждения съгласно правото на възнаграждение при препродажба в ЕС.
- В по-широк план Европейската комисия изразява загриженост във връзка с необходимостта организациите за колективно управление да поддържат висок стандарт на управление и прозрачност по отношение на своите членове и на търговските си потребители и през 2012 г. ще представи предложение в тази насока, което да се прилага по еднакъв начин към организациите за колективно управление на правото на възнаграждение при препродажба.

Приложение 1

Фигура 1 — Промени в общите пазарни дялове на пазара на произведения на изкуството 2006—2010 г.

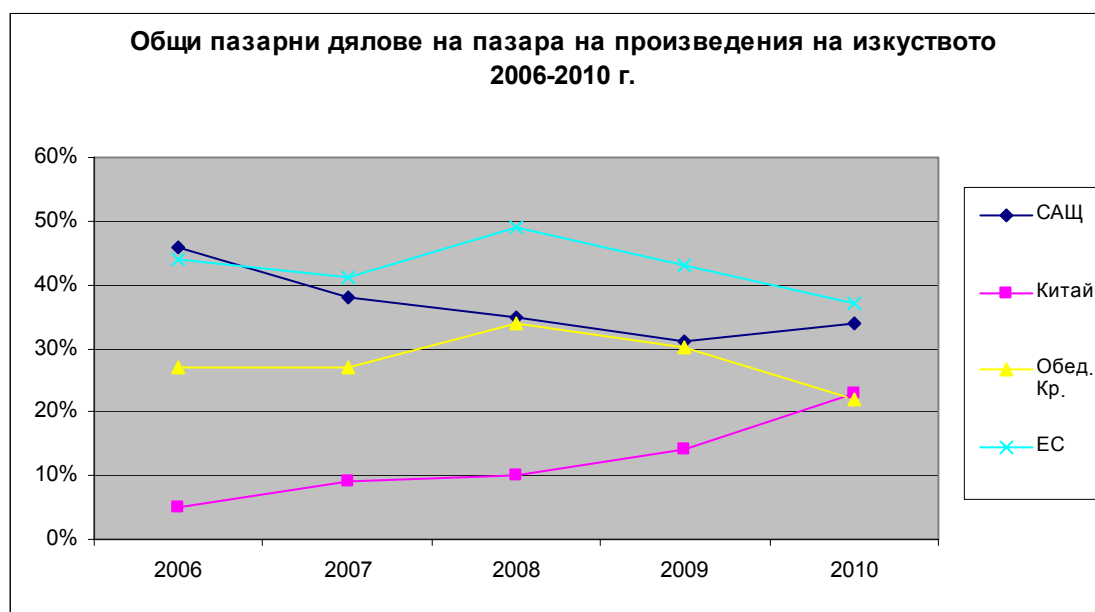

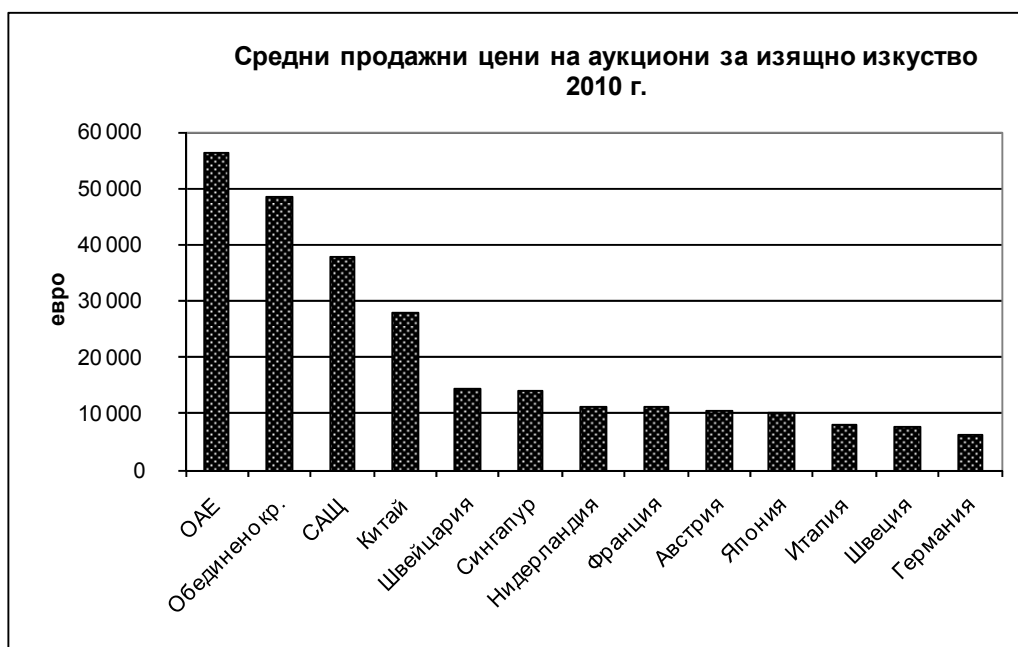
Таблица 1 — Аукционни продажби за 2008 г. и 2010 г.

	Аукционни продажби за 2008 г. (в млн. EUR)					Аукционни продажби за 2010 г. (в млн. EUR)					
	Всички живи автори	Живи автори от ЕС	Произведе ния на автори, починали преди не повече от 70 години от датата на продажба	Произведени я на автори от ЕС, починали преди не повече от 70 години от датата на продажбата	Общо аукционн и продажби (изящно и декорати вно изкуство)	Всички живи автори	Живи автори от ЕС	Произведе ния на автори, починали преди не повече от 70 години от датата на продажба	Произведе ния на автори от ЕС, починали преди не повече от 70 години от датата на продажба	Общо аукционни продажби (изящно и декоративн о изкуство)	Аукцион ни продажб и на произвед ения на изящнот о изкуство
Австрия	6,5	6,0	15,1	14,3	131,6	8,5	7,6	22,1	19,8	222,8	76,6
Франция	40,7	27,4	162,4	136,1	1 105,3	51,6	24,1	200,9	120,6	1 153,4	396,8
Германия	17,4	14,9	61,4	57,2	454,5	16,8	12,3	69,2	53,6	416,5	143,3
Италия	20,2	11,7	72,6	60,7	514,1	16,9	14,6	53,0	53,5	250,2	86,1
Нидерландия	2,8	2,2	11,4	10,8	126,7	6,7	4,7	1,5	16,9	124,6	42,9
Швеция	4,9	4,3	20,2	16,0	138,9	9,7	9,4	27,1	22,6	153,3	52,7
Обединено кралство	506,3	347,0	900,6	752,8	6 391,1	199,4	145,1	695,4	661,0	4 224,9	1 453,4
Останалата част от ЕС	15,8	14,4	51,5	47,5	437,0	15,1	6,9	107,7	83,7	693,8	238,7
ЕС	614,5	429,0	1 295,0	1 099,9	9 299,3	319,1	224,7	1 176,8	1 031,7	7 239,5	2 490,4
САЩ	421,4	127,9	1 129,9	626,5	6 607,8	389,5	97,6	1 308,2	694,4	6 499,6	2 235,9
Швейцария	3,9	3,0	26,9	25,9	272,8	5,7	3,4	35,2	29,3	376,5	129,5
Останалата част от света	350,3	5,7	201,8	37,0	2 791,1	357,1	17,5	970,8	43,8	6 661,2	2 226,8
ОБЩО	1 390,2	564,5	2 653,6	1 784,8	18 971,0	1 071,6	343,2	3 490,3	1 799,2	20 776,8	7 082,6

Таблица 2 — Аукционни продажби на произведения на живи автори и на европейски автори с наследници, които могат да се ползват от правото на възнаграждение при препродажба, ЕС, 2010 г.

	Стойност в млн. EUR	Брой получатели: автори/наследници	Обем на сделките
Живи автори	225	5,072	18,670
Европейски автори с наследници, които могат да се ползват от правото на възнаграждение при препродажба	1,032	8,814	46,380
Общо	1,257	13,886	65,050
Живи автори като процент от общия брой	18 %	37 %	29 %

Фигура 2

Фигура 3

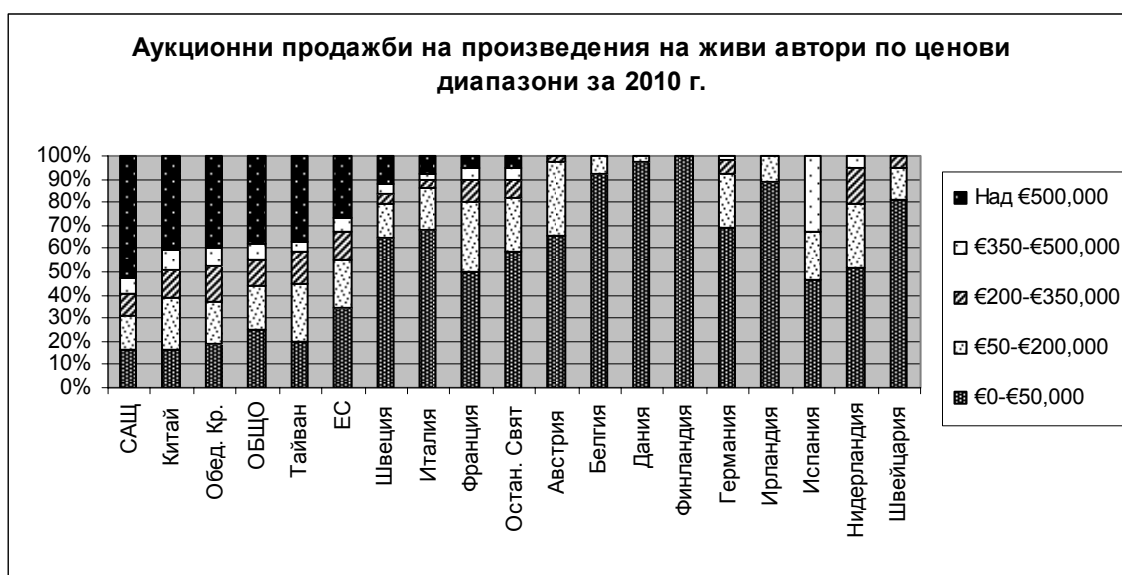

Таблица 3 — Брой на авторите, получили възнаграждения, и стойност на разпределените възнаграждения за 2005—2010 г. в някои държави-членки

	2005 г.		2006 г.		2007 г.		2008 г.		2009 г.		2010 г.	
	Бр.	Стойност в млн. EUR	Бр.	Стойност в млн. EUR	Бр.	Стойност в млн. EUR	Бр.	Стойност в млн. EUR	Бр.	Стойност в млн. EUR	Бр.	Стойност в млн. EUR
Австрия			19	0,038	27	0,07	43	0,111	39	0,093	38	0,11
Белгия	291	0,256	413	0,505	448	0,51	545	0,623	508	0,46	513	0,554
Дания			1604	0,225	2071	1,346	1989	1,403	1511	0,742	1894	0,857
Естония		0,007	10	0,018	14	0,021	13	0,011	9	0,01	11	0,004
Франция	1991	2,934	2191	5,2	2233	6,51	1985	6,68	1959	6,06	2054	6,848
Германия	878	2,351	1020	2,751	1191	3,47	1157	3,374	1112	4,319	1021	3,427
Нидерландия			46	0,06	39	0,053	54	0,067	44	0,056	58	0,105
Португалия					4	0,001	6	0,005	19	0,027	26	0,026
Словакия	76	0,021	110	0,025	135	0,037	152	0,049	132	0,038	50	0,022
Обединено Кралство			414	0,987	945	2,99	1123	3,45	913	2,594	966	2,696
Общо		5,569	5827	9,809	7107	15,008	7067	15,773	6246	14,399	6631	14,649